

Ruimtelijke onderbouwing archeologie
Loon op Zand
Molenwijck, Fase 3 en 4

Notitie TML522

NOTITIE TML522

Ruimtelijke onderbouwing archeologie Molenwijck fase 3 en 4, Loon op Zand

Inleiding

Onderstaande tekst betreft de paragraaf archeologie ten behoeve van de toelichting van het bestemmingsplan, waarin de ontwikkeling van Molenwijck fase 3 en 4 in Loon op Zand mogelijk wordt gemaakt.

Vigerende wetgeving

De huidige juridische basis voor de omgang met archeologische waarden is de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). In 1998 is het Europese Verdrag van Valletta door de Staten Generaal geratificeerd. Dit verdrag is voor grote delen in de Wet op de archeologische monumentenzorg verankerd. De wet is in werking getreden op 1 september 2007 in de vorm van een wijziging op de Monumentenwet 1988. Hierin is geregeld dat bij ruimtelijke ontwikkelingen de cultuurhistorische en archeologische waarden een onlosmakelijk onderdeel van de belangenafweging dienen te zijn.

De gemeente Loon op Zand neemt met het oog op de nationale wet- en regelgeving haar verantwoordelijkheid ten aanzien van die afweging en de bescherming van archeologische waarden. De gemeente Loon op Zand beschikt nog niet over een vastgesteld archeologisch beleid. Zij laat zich op inhoudelijk vlak adviseren door de afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten van de gemeente 's-Hertogenbosch.

Bij het aantreffen van archeologische waarden vindt een waardestelling plaats met inachtneming van de "Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie" ofwel KNA, op grond waarvan een selectieadvies wordt opgesteld. Indien in een plangebied archeologische waarden aanwezig zijn, neemt de gemeente een besluit ten aanzien van de eventuele behoudenswaardigheid van deze waarden (selectiebesluit). Indien de waarden niet behoudenswaardig zijn, zijn geen verdere archeologische maatregelen noodzakelijk. Indien de waarden wel behoudenswaardig zijn, dient te worden beslist welke beheersmaatregelen genomen zullen worden. Hierbij genieten bescherming en inpassing de voorkeur. Indien behoud ter plaatse ("behoud *in situ*") niet mogelijk is, kunnen de archeologische waarden veilig gesteld worden door middel van opgraven of bouwbegeleidend documenteren ("behoud *ex situ*").

Geplande ruimtelijke ingrepen

Het plangebied wordt ontwikkeld voor woningbouw met de noodzakelijke infrastructuur, groen en watercompensatie. De huidige watergang in het noorden van het plangebied wordt gedempt. Ter compensatie wordt in het zuiden een nieuwe watergang gegraven. De exacte omvang van de

geplande bodemingrepen is nog niet bekend. Op dit ogenblik is het plangebied niet bebouwd, maar als bouwland in gebruik (zie kaartbijlage, figuur 1).

Archeologische waarde van het plangebied

Voor het plangebied is in eerste instantie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.¹ Op basis van dit bureauonderzoek is geconcludeerd dat er binnen het plangebied laarpodzolbodems aanwezig zijn. Deze bodems zijn mogelijk ontstaan tengevolge van jonge ontginningen, zoals de herinrichting van het plangebied tijdens de eerste helft van de 20^e eeuw. Om deze reden is geconcludeerd dat binnen het plangebied een lage verwachting geldt voor het aantreffen van archeologische resten en sporen uit de periode Neolithicum - Middeleeuwen. Vanwege het feit dat het plangebied niet in een overgangszone van een beekdal naar een dekzandrug ligt, is daarnaast geconcludeerd dat ook voor resten van jagers-verzamelaars uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum een lage archeologische verwachting geldt. Verder is er sprake van een lage verwachting voor nederzettingssporen uit de periode Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd, omdat op historische kaarten geen bebouwing uit deze periode binnen het plangebied aanwezig is.

In overleg met de adviseur van de gemeente Loon op Zand² is besloten om - ondanks de lage archeologische verwachting- toch een verkennend booronderzoek uit te voeren. Het verkennend booronderzoek zou meer inzicht geven in de (intactheid van de) bodemopbouw van het plangebied, waardoor er meer duidelijkheid zou ontstaan over de archeologische verwachting. Een bureauonderzoek alleen was niet afdoende. Indien de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe gaven zou een doorstart naar een karterend booronderzoek worden uitgevoerd. Tijdens het veldwerk bleek dat het zinvol was om op een beperkt aantal locaties (ter plaatse van deels intacte podzolbodems) het boorgrid te verdichten tot een karterend booronderzoek. Voor het overige deel van het terrein bleek een vlakdekkende oppervlaktekartering een goede aanvulling in plaats van verder karterend onderzoek. Het veldonderzoek bestond derhalve uit een gecombineerd verkennend/karterend booronderzoek (met een zandguts en megaboer) en een vlakdekkende oppervlaktekartering. Binnen het plangebied zijn in totaal 33 boringen gezet.

Uit de resultaten van het veldonderzoek blijkt dat de bodem op het overgrote deel van het plangebied verstoord is tot in de C-horizont. Alleen op het centrale, zuidelijke deel van het plangebied zijn nog resten van podzolvorming aangetroffen. Rond de boorpunten met een nog deels intacte podzolbodem is het boorgrid verdicht. Het gebruik van een megaboer op deze locaties, waarbij het opgeboorde zand is gezeefd, heeft geen archeologische indicatoren³ opgeleverd. Gezien de dikte van de bouwvoor (dikker dan 30 cm, maar minder dik dan 50 cm), bestaan de bodems inderdaad (zoals geconcludeerd in het bureauonderzoek) uit laarpodzolbodems. Een esdek ontbreekt binnen het plangebied. De uitgevoerde oppervlaktekartering heeft weliswaar een aantal fragmenten aardewerk uit de Nieuwe tijd opgeleverd maar deze zijn vermoedelijk met mest op de akkers terecht gekomen en wijzen niet op een vindplaats ter plaatse. Het veldonderzoek heeft gezien het bovenstaande uitgewezen dat voor het plangebied een lage archeologische verwachting voor alle perioden geldt. De adviseur van de gemeente Loon op Zand heeft ingestemd met het

¹ Hornikx, S. 2012: Archeologisch bureauonderzoek Molenwijck-zuid, gemeente Loon op Zand, *The Missing Link rapportage 250*.

² Dhr. S. Molenaar; Afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten van de gemeente 's-Hertogenbosch.

³ Archeologische indicatoren betreffen resten zoals bijvoorbeeld houtskool of aardewerk die wijzen op bewoning in het verleden.

advies van de archeologisch uitvoerder om het plangebied vrij te geven en geen verder vervolgonderzoek uit te voeren.⁴

Besluit ten aanzien van de archeologie

Het plangebied Molenwijck fase 3 en 4 wordt vrijgegeven voor de geplande ontwikkeling wat betreft de conditie archeologie. Uit het veldonderzoek is gebleken dat in het grootste deel van het plangebied de bodem verstoord is tot in de C-horizont. Bovendien zijn er geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het plangebied kent een lage archeologische verwachting en verder vervolgonderzoek is niet noodzakelijk. Een dubbelbestemming Waarde archeologie is niet van toepassing.

Als er tijdens de bouw en civiele werkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dienen deze altijd gemeld te worden bij de bevoegde overheid, conform de meldingsplicht in de Monumentenwet 1988, artikel 53.

⁴ Selectieadvies Archeologische Monumentenzorg Loon op Zand; archeologisch booronderzoek Molenwijck-zuid fase 3 en 4, gemeente Loon op Zand. Opgesteld door dhr. S. Molenaar (17-12-2012).

COLOFON

Opdrachtgever:	Jansen Bouwontwikkeling
Contactpersoon opdrachtgever:	dhr. J. Jeukens
Contactpersoon The Missing Link	mevr. C. van Eijk
Auteur:	dhr. J. de Jong & mevr. C. van Eijk
Autorisatie:	dhr. B. Goudswaard/dhr. J. de Jong
Datum:	07-01-2013
TML project:	1739
Versie:	2.0

Sleutelwoorden: Noord-Brabant, Loon op Zand, Molenwijck fase 3 en 4 ruimtelijke onderbouwing, vrijgave

Kaartbijlage

Fig. 1. Locatie van het plangebied (Bron: Google Earth). Het plangebied is in rood aangegeven.